

Interpellationssvar

Dnr 18KS77-2
2018-03-21

Kommunfullmäktige

Svar på Interpellation Socialdemokraterna (S) - Gävle kommuns arbete för kvinnofrid och mot hedersförtryck

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 19 februari 2018, väckte Kristina Hellström - Socialdemokraterna (S) följande interpellation.

”I FN:s utvecklingsmål ”Agenda 2030” finns ett jämställdhetsmål med ett antal delmål, som att avskaffa våld mot kvinnor, stärka kvinnors ekonomiska självständighet, ge kvinnor rätt till sexuell och reproduktiv hälsa samt avskaffa könsstympning, barn- och tvångsäktenskap.

Våld finns i alla delar av samhället. Både män och kvinnor kan vara förövare och offer. Men det våld som drabbar kvinnor är annorlunda. Det är grovt, upprepat och förövaren är nästan alltid en man som hon lever med, som kvinnan älskat och litat på. Mäns våld mot kvinnor är inte bara ett kvinnoproblem, det är ett samhällsproblem.

I rapporten - *Gävle kommuns arbete mot våld i nära relationer (2016)* refereras till en medborgarundersökning som genomfördes av Gävle kommun 2014 om våld i nära relationer.

Undersökningen visade att 34 procent av gävleborna någon gång utsatts för fysiskt, psykiskt och sexuellt våld samt försummelse. I absoluta tal motsvarar det omkring 25 800 personer. Närmare bestämt har fyra av tio kvinnor (ca 40 %) och var fjärde man (ca 25 %) i Gävle varit utsatt någon gång under livet. Undersökningen visade också att var fjärde kvinna i åldern 18–35 år under året utsatts för våld i nära relation. 10 procent av kvinnorna har någon gång i livet utsatts för upprepat fysiskt våld och 5 procent har utsatts för upprepat sexuellt våld av sin nuvarande eller före detta partner. Samtidigt så kan mörkertalet också misstänkas vara stort i den här typen utav undersökningar.

Hedersrelaterat våld och förtryck är också ett samhällsproblem som drabbar kvinnor allra hårdast. Våld och begränsningar i hederns namn bygger på starkt patriarkala och heteronormativa strukturer som är oacceptabla och måste motverkas. Det som utmärker det hedersrelaterade förtrycket är att det utövas

kollektivt och förövaren behöver inte vara en nuvarande eller tidigare partner, utan kan vara föräldrar, syskon eller släktingar.

Barn- och tvångsäktenskap är förbjudet i Sverige. Det stärkta skyddet som 2014 infördes mot barn- och tvångsäktenskap har tyvärr inte fått önskade effekter och en del av problematiken ligger i att brotten överhuvudtaget inte upptäcks och polisanmäls.

Utifrån ovanstående så undrar jag:

- Hur ser Gävle kommuns kvinnofridsarbete ut just nu?
- Hur ser samarbetet med kvinno- och mansjourer ut?
- Hur arbetar Gävle kommun mot hedersförtryck?
- Hur arbetar Gävle kommun för att motverka barn- och tvångsäktenskap?
- På vilket sätt samverkar Gävle kommun med Länsstyrelsen och tar del av samt använder den kompetens och det stödmaterial som finns framtaget?
- Finns det i dagsläget tillräckligt med kunskap och rutiner inom socialtjänst och skola för att hantera problematiken kring hedersrelaterat våld och förtryck?"

Jan Myléus (KD), Kommunalråd fick i uppdrag att besvara interpellationen.

Som svar på interpellationen vill jag anföra följande

Jag vill börja med att tacka för frågan som berör ett viktigt område för både individ och samhälle. Jag väljer här att försöka besvara frågorna i punktform motsvarande den utformning som de är ställda.

- Hur ser Gävle kommuns kvinnofridsarbete ut just nu?

För närvarande bedriver några gymnasieskolor ett brett våldsförebyggande arbete, Mentorerna i våldsprevention, som varit del i ett forskningsprojekt med Skolverket, 30 nya lärare och elevhälsan utbildas i detta.

Ett våldsförebyggande samverkansarbete har också precis påbörjats i några av kommunens grundskolor som heter "Agera tillsammans". Detta i samarbete med bl.a. Fältverksamheten, BIG, fritidsgårdarna, Brynäs fotboll och hockey, Gefle IF, m.fl. vilket samordnas av samordnaren för Våld i nära relationer & våldsprevention.

För att uppmärksamma och öka kunskapen om våld i nära relationer genomförde Gävle kommun tillsammans med civilsamhället kampanjen #Gävlefrittfrån våld hösten 2016 och i samband med #metoo och kampanjen

2017 har nästan 1000 högstadie- och gymnasieelever deltagit i föreläsning om sexuella trakasserier och våld.

Gavlegårdarna samt Polis och Socialtjänst Gävle har sedan hösten 2017 börjat användas Metoden Huskourage för att upptäcka och förhindra våld i nära relationer.

Alla medarbetare på Gavlegårdarna (95 % deltagande) genomgick i samband med det en utbildning om våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt våldsbejakande extremism.

Under våren kommer Omvårdnadsförvaltningen att utbilda ca 60 chefer och HR-personal samt över 100 anhöriganställda.

Beslutet om kommunövergripande samverkan och att arbeta förebyggande för *En kommun fri från våld* har lett till en ökad medvetenhet i frågan och till ökat samarbete över kommunens verksamhetsgränser.

- Hur ser samarbetet med kvinno- och mansjourer ut?

Gävle kommuns samarbete med Stickan kriscentrum för män och kvinnojouren Blåklockan varierar över tid. Socialtjänst Gävle har särskilt upprättade samverkansavtal med Blåklockan och Stickan som de tycker fungerar bra. Just nu finns ett samarbete med Stickan i ett förarbete till ett projekt som ska vända sig till unga och unga vuxna som lever under hedersförtryck.

Både Stickan och Blåklockan finns representerade i samverkansgruppen FRIDA som finns i Gävle där representanter från olika professioner som möter våld i nära relationer ingår. I FRIDA finns representanter från kommunens verksamheter, regionen, polisen, civilsamhället.

- Hur arbetar Gävle kommun mot hedersförtryck?

Gävle kommun har sedan nästan ett år tillbaka en samordnare för hedersrelaterat våld och våldsbejakande extremism som ska arbeta kommunövergripande. Arbetet, som inleddes med en omfattande utbildningsinsats tillsammans med strateg Våld i nära relationer/våldsprevention (Gavlegårdarna), har nu skiftat över till en genomlysning av arbetet i kommunen för att upptäcka och åtgärda eventuella problemområden.

Samordnarens roll pendlar i nuläget från rena utbildningsinsatser till rådgivare för handläggare i pågående ärenden samt en utredande funktion. Kunskapshöjande insatser om hedersrelaterat våld och förtryck för såväl civilsamhälle som medarbetare inom Gävle kommun har genomförts och kommer att fortsätta erbjudas.

Familjecentralen i Sättra har påbörjat ett arbete för att förebygga könsstympling. I dagsläget planerar man att i samverkan med enheten för social hållbarhet och Socialtjänst Gävle, ett pilotprojekt kring att öka kunskapen om könsstympling, skapa rutiner i vårdkedjan och involvera förskola, skola, barnavårdscentral, mödravården, mm.

I år har Gävle kommun påbörjat ett arbete för att implementera en arbetsmodell med syftet att långsiktigt uppnå en attitydförändring bland unga män och kvinnor som lever i hederskontext. Detta genom utbildning om hedersrelaterat förtryck, jämställdhet, demokrati samt mänskliga rättigheter. För arbetet har en samverkansgrupp startat från enheten Social hållbarhet (strateg VINR/våldsprevention), Fältverksamheten, BIG (samordnaren HRV/VBE), Elevhälsan, Anhöriganställda på Omvårdnad Gävle samt Stikkan kriscentrum för män.

- Hur arbetar Gävle kommun för att motverka barn- och tvångsäktenskap?

Genom Länsstyrelsen Gävleborg har flera av länets kommuner, däribland Gävle, haft en informationsinsats i form av små informationsbroschyrer med kontaktuppgifter dit en ung människa kan vända sig som är orolig för att bli bortförd och bortgift. Vi kommer att göra en liknande insats mot kommunens högstadies- och gymnasieskolor under våren eller möjligen efter sommarlovet. Frågan och det strategiska arbetet kan dock vara svår att driva ensam, samverkan med andra kommuner i länet underlättar.

- På vilket sätt samverkar Gävle kommun med länsstyrelsen och tar del av, samt använder den kompetens och det stödmaterial som finns framtaget?

Länsstyrelsen Gävleborg har flera nätverk där representanter från Gävle kommun och länets övriga kommuner finns med. Dessa nätverk fungerar bra och Gävle kommun har både stort utbyte och ett mycket bra samarbete med Länsstyrelsen Gävleborg både vad gäller utbildningsinsatser, material och samarbete i till exempel utbildningar.

I *Nätverket Våld i nära relationer* samverkar framförallt representanter från kommunernas socialtjänst samt den kommunövergripande samordnaren från Gävle kommun. För arbetet med hedersrelaterat våld och förtryck finns *HRV-teamet* där flera olika funktioner finns från länets kommuner.

Till hösten 2018 ska Länsstyrelsen Gävleborg genomföra en stor kartläggning av hedersrelaterat förtryck tillsammans med flera av länets kommuner, däribland Gävle kommun. Genom Länsstyrelsen Gävleborg finns också ett samarbete med det nationella kompetensteamet där medarbetare i Gävle

kommun fått ta del av utbildningsinsatser i form av föreläsningar och metodstöd.

- Finns det i dagsläget tillräckligt med kunskap och rutiner inom socialtjänst och skola för att hantera problematiken kring hedersrelaterat våld och förtryck?

Kommunledningskontorets strateg i dessa frågor tillsammans med samordnaren HRV/VBE har precis initierat ett arbete med målsättningen att få till en samverkan mellan Socialtjänst Gävle och Utbildning Gävle. Utbildning Gävle och Socialtjänst Gävle har träffats för att utveckla detta samarbete. När det till exempel gäller ärenden där akut placering är aktuell tycker elevhälsan att det fungerar bra.

I respektive myndighets lagstiftade skyldigheter finns anmälningsskyldigheten. Här finns en särskild problematik beträffande informationsskyldigheten till föräldrar. Dock kan inledande samtal med barn/ungdom ske i förhandsbedömning och göra denne delaktig i hur de ska informera förälder/vårdnadshavare, om den unge behöver stöd i samband med detta.

Vid fara för barnets liv och hälsa kan dock socialtjänsten alltid placera för att skydda.

När det gäller kunskapen kring våld i nära relationer och kring hedersrelaterat våld och förtryck kan även nämnas att varje enhet på Socialtjänst Gävle utser minst en person, en coach, att ingå i en coachgrupp. Dessa har särskild kompetens inom området Våld i nära relationer med uppdraget att vara drivkraft på arbetsplatsen kring utvecklingsarbetet och kompetenshöjandet. Särskilda bedömningsmanualer kring hur hedersproblematik kan identifieras i socialtjänstens utredningar håller på att tas fram.

I och med detta anser jag interpellationen besvarad.

Jan Myléus (KD)
Kommunalråd